

בבא קמא לא

כל הקודם בהן זכה.

הדעה	בין בגופן בין בשבחן	רב	זעירי
הבנת המחלוקת	קנסו גופן משום שבחן	לא קנסו גופן משום שבחן	בשבחן אבל לא בגופן
ניסיון להעמיד את המחלוקת במחלוקת תנאים שטר שכתוב בו רבית	קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית, דברי ר"מ,	וחכמים אומרים: גובה את הקרן אבל לא את הרבית	
דחיית הניסיון – רב יכול להסביר כל אחד לשיטתו	אמר לך רב: אנא דאמרי אפי' לרבנן, עד כאן לא קאמר רבנן התם - אלא קרן דבהתירא, אבל הכא קרן גופא קמזיק	וזעירי אמר לך: אנא דאמרי אפי' לר"מ, עד כאן לא קאמר ר"מ התם - אלא דמשעת כתיבה דעבד ליה שומא, אבל הכא מי יימר דמזיק	
ניסיון אחר להעמיד את המחלוקת במחלוקת תנאים	ר"ש בן גמליאל אומר: כל המקלקלין ברה"ר והזיקו - חייבין לשלם, וכל הקודם בהן זכה, ומותרין משום גזל ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר: אפי' גופן נמי כל הקודם בהן זכה	המוציא תבנו וקשו לרה"ר לזבלים והוזק בהן אחר - חייב בנזקו, וכל הקודם בהן זכה, ואסורין משום גזל; הא גופא קשיא, אמרת כל הקודם בהן זכה, והדר קאמר אסורין משום גזל! אלא לאו הכי קאמר: וכל הקודם בהן זכה בשבחן, ואסורין משום גזל אגופן	
דחיית ניסיון	לרב מי לימא תנאי היא? אמר לך רב: דכולי עלמא - קנסו גופן משום שבחן, והכא בהלכה ואין מורין כן קא מיפלגי; דאתמר, רב הונא אמר רב: הלכה ואין מורין כן, רב אדא בר אהבה אמר: הלכה ומורין כן.	לזעירי ודאי תנאי היא	

קושי על רב: תנן: ההופך את הגלל ברה"ר והוזק בהן אחר - חייב בנזקו; ואילו כל הקודם זכה לא קתני! תירוץ: תנא לרישא וה"ה לסיפא.

קושי: והא תני עלה: **אסורין משום גזל!**

תירוץ: כי קתני אסורין משום גזל - אכולה מתניי קאי לאותו שקדם וזכה.

קושי: והא לא קתני הכי! דתנן:

המוציא תבנו וקשו לרה"ר לזבלים והוזק בהן אחר - חייב בנזקו	וכל הקודם בהן זכה ומותר משום גזל
וההופך את הגלל לרה"ר והוזק בהן אחר - חייב	ואסור משום גזל!

תירוץ 2: אמר רב נחמן בר יצחק: גלל קרמית? דבר שיש בו שבח קנסו גופו משום שבח, דבר שאין בו שבח לא קנסו.

שאלה: איבעיא להו: לדברי האומר קנסו גופן משום שבחן, לאלתר קנסינן או לכי מיייתי שבחא קנסינן? **תשובה:** ת"ש, מדקאירינן גלל.

דחיית התשובה: ותסברא? כי איירינן גלל - מיקמי דלשני רב נחמן, לבתר דשני רב נחמן מי איכא למירמא גלל כלל.

רב הונא אמר רב: הלכה ואין מורין כן, רב אדא בר אהבה אמר: הלכה ומורין כן. **קושי:** איני? והא רב הונא אפקר חושלי, רב אדא בר אהבה אפקר סליקוסתא, בשלמא רב אדא בר אהבה כשמעתי, אלא רב הונא - לימא הדר ביה! **תירוץ:** הנהו מותרין הוו.

שני קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה, ונתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון - הראשון חייב בנזקי שני.

רבי יוחנן	רב נחמן בר יצחק
לא תימא מתניי ר' מאיר היא, דאמר נתקל פושע הוא וחייב, אלא אפילו לרבנן דאמרי אנוס הוא ופטור, הכא חייב, שהיה לו לעמוד ולא עמד	אפילו תימא לא היה לו לעמוד, היה לו להזהיר ולא הזהיר

תגובת ר' יוחנן לדברי רב נחמן בר יצחק: ורבי יוחנן אמר: כיון דלא היה לו לעמוד לא היה לו להזהיר, דטריד.

2 ניסיונות להוכיח שיטת רב נחמן בר יצחק:

המקור	היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון, נשברה חבית בקורה - פטור, ואם עמד בעל קורה - חייב	הקדרין והזגגין שהיו מהלכין זה אחר זה, נתקל הראשון ונפל, ונתקל השני בראשון והשלישי בשני - ראשון חייב בנזקי שני ושני חייב בנזקי שלישי, ואם מחמת ראשון נפלו - ראשון חייב בנזקי כולם, ואם הזהירו זה את זה - פטורין;
הבנת המקור כדי להוכיח שיטתו	מאי לאו שעמד לכתף דאורחיה הוא, וקתני חייב, דהוה ליה להזהיר!	מאי לאו שלא היה להן לעמוד!
דחיית הבנה זו	לא, כשעמד לפוש.	לא, שהיה להן לעמוד
קושי על הדחייה	אבל עמד לכתף מאי? פטור, אדתני סיפא: ואם אמר לו לבעל חבית עמוד - פטור , לפלוג וליתני בדידה: במה דברים אמורים - שהיה להן לעמוד, אבל לא היה להן לעמוד - פטורין!	אבל לא היה להם לעמוד מאי? פטור, אי הכי, אדתני סיפא: אם הזהירו זה את זה - פטור , לפלוג וליתני בדידה: במה דברים אמורים - שהיה להן לעמוד, אבל לא היה להן לעמוד - פטורין!
תירוץ	הא קמ"ל, דאע"ג דעמד לפוש, כי קאמר לו לבעל חבית עמוד - פטור	הא קמ"ל, דאע"ג דהיה להן לעמוד, כי הזהירו זה את זה - פטורין.

אמר רבא:

	ראשון	שני
	חייב כשהשני ניזק על ידי גופו וניזק על ידי ממונו של ראשון	חייב כשהשלישי ניזק על ידי גופו, אבל לא על ידי ממונו של השני
קושי: אי נתקל פושע הוא	אפילו ראשון נמי ליפטור!	שני נמי ליחייב בנזקי ממונו
קושי: אי נתקל לאו פושע הוא	ראשון ודאי פושע הוא	שני - אגופו מחייב, דהוה לו לעמוד ולא עמד, אממונו פטור, דא"ל: האי בירא לאו אנא כריתיה
קושי על רבא: כולן חייבין על נזקי גופן, ופטורין על נזקי ממונן	מאי לאו אפי' ראשון! <u>תירוץ</u> : לא, לבר מראשון <u>קושי</u> : והא כולם קתני <u>תירוץ</u> : כולן הניזקין <u>דחיית התירוץ</u> : האי מאי? אי אמרת בשלמא אפילו ראשון, היינו דקתני כולן , אלא אי אמרת לבר מראשון, מאי כולן ? ליתני הניזקין!	
הסבר אחר לדברי רבא	ראשון חייב בין בנזקי גופו דשני בין בנזקי ממונו דשני	ושני חייב בנזקי שלישי בנזקי גופו, אבל לא בנזקי ממונו דהוה ליה בור, ולא מצינו בור שחייב בו את הכלים
קושי		הניחא לשמואל, דאמר: כל תקלה בור הוא, אלא לרב דאמר: אי אפקריה - אין, אי לא - לא, מאי איכא למימר?
חזרה להסבר הראשון בדברי רבא	דקשיא לך כולן חייבין! תרגמה רב אדא בר מניומי קמיה דרבינא: שהוזקו כלים בכלים.	

אמר מר: **אם מחמת ראשון נפלו - ראשון חייב בנזקי כולם.**

קושי: **מחמת ראשון** היכי נפיל?

תירוץ 1: רב פפא אמר: דפסקה לאורחיה כשלדא;

תירוץ 2: רב זביד אמר: כחוטרא דסמיותא.